

noč hud mraz in drugo jutro bil je ves krompir črn. Od onega časa ne seje ondi nobeden več v jeseni krompirja. — To se nam je potrebno zdelo omeniti v pojasnilo tega, kar so „Novice“ v 12. listu pisale. Vsaka reč ima svoj čas.

Novo podkev

je iznašel kovač Činžek v Zagrebu, ki se razločuje od navadnih o tem, da se ne pribija z žebli na kopito, ampak z vrtci (šravfi) pričvrščuje, in zato ne kvari toliko rogú kakor ga kvarijo žebli, pa ga tudi ni treba pri vsacem kovanji rezati in strugati. — Ker je učitelj Ljubljanske podkovske šole gosp. Skale imel pred nekoliko meseci svoje mnenje izreči o Činžekovi podkvi, pa mu ni bilo mogoče na samo kratek popis njen temeljito razsodbo izreči, je izrazil željo, naj bi gosp. Činžek svojo podkev, ki se mu tudi plača, poslal na ogled in poskušnjo vodstvu podkovske in živinozdravniške šole v Ljubljano; al dosihmal ni še došla nobena Činžkača le-sem. Zato se na sl. vredništvo „Pučkih Novin“, ki v svojem zadnjem listu tudi o tej podkvi govori, obračamo z vljudno prošnjo, naj bi blagovolilo posredovati to stvar, da dobimo Činžekovo podkev v Ljubljano, kajti sam popis na papirji ne zadostuje, da bi se presodila vrednost njena; tu treba preskušnje po izvedencu, ki bode stvar gotovo po pravici sodil.

Národní običaji.

Ženitba v Belokranjski.

Spisal Miko Požek v Adlešicah.

Kedar otec sinu domačijo oddá, treba ga je ženiti, torej ga stariši popitajo (vprašajo), kamo bi šli prosit (snubit). Ko jim sin pové svojo misel, gredó snubit: to se najraje zgodi v torek ali pa v četrtek.

Navadno gresti po dve ženski in pa dva možka, ali pa eden možki z ženinom vred na večer tje, kjer je ženska za ženina domá. Ko dojdejo v hišo, voščijo „dober večer“, domači jim odgovoré: „Bog ga daj!“ Prosci obstojé sredi izbe. Ako jih popitajo: „Po česa ste došli?“ — dobro je to za-nje; ako pa ne, malo molcé, naposled pa prosci spregovoré: „Vi nas nočete pitati, po česa smo došli, moramo pa mi povedati vam, kaj bi radi. Mi bi radi, da bi se sprijateljili in da bi dali svojo curo našemu dečaku.“ Ako jim hočejo dati hčer, rekó jim sestri in začnó se za doto pogajati. V tem pripravijo večerjo, potem pa se gostijo vso noč. Naposled dojde nevesta v hišo; posadé jo k ženinu, ki si sežeta v roko.

V petek po snubitvi gredó k gosposki ženitvansko pismo delat, v soboto pa k gospodu župniku oklice zapisat. Po tripotnem oklicu začnó prirovati, navadno v torek. Tega dne po poludne naprežejo vole in k nevesti po škrinjo gredó: Ženin, tisti, ki vole goni, dva druga možka, pa godec, ki pred voli gula: „cigu migu“ ali pa mu gosle odgovarjajo: „zelje repa, zelje repa“. Ko dojdejo k nevesti, škrinjo naložé na kola, nevesta jo zaklene in pustí pol svoje robače, da gleda izpod pokrova, potlej pa ključ dade ženinu v torbo. Po tem gredó v hišo pit pa jest, in ostanejo do polunoči skupaj. Po polunoči naprežejo vole in škrinjo peljejo na ženinov dom.

V sredó zjutraj gredó k nevesti vsi svatje zajuterkovat — in to samo možki, le ena ženska je med njimi. Ko dojdejo do nevestine hiše, čakajo jih domači pred hišo in popitajo jih, po česa so došli; svatje pa jim od-

govoré: „Mi smo lovci; neko srno smo izgubili, je li morda pri vas?“ — Domači pa jim odgovoré: „Mi je nismo videli in o tem ne znamo ničesar, idite toraj naprej.“ Pa razgovarjajo se in prepirajo kakove pol ure, naposled pa jih spusté v hišo, gredó po vrsti za mizo — in kedar si napasejo želodce, ena izmed ženskih donese vsakemu svatu robec, na robcu pa kitico (šopek), ki jo mora na krilak (klobuk) prišiti, za kar jej vsak svat daje najmanj 10 novčičev.

Zdaj godec nevesto pripelje iz stranske sobe in popita: „Je li to Vaša srna, ki jo iščete?“ — Svatje pa odgovoré: „To je tista srna“.

Nevesta je snažno-belo oblečena, na glavi ima venec, okrog glave polno panklecev (trakov), ki so vredni do 15 forintov. Posadé jo za mizo k ženinu, ki se prav modro drži, nič ne je in nič ne pije, tudi nič ne govori. Ženin začne novce deliti otrokom in domačim ženskam, vsakemu jih dá nekoliko.

Malo pred deveto uro gredó k poroki po dva in dva skupaj, godec pa stopa pred njimi in gode, nekateri pa streljajo, ter kratek čas delajo si. Po poroki gresta poročenca vsak na svoj dom, ženin se svati na svojo stran, nevesta se svojimi družicami pa na svojo — in do večera se ne vidijo več. Nevesta, ko gleda za svojim zaročencem, se tako čudno drži, kakor bi se bala, da ga ne bode več videla.

Na večer se ženin vzdigne, zbere staro in mlado — same možke, le ena ženska je med njimi, in gredó po mlado (nevesto). Naprej gre tisti, ki zastavo nosi, in popeva: „Veseli se divojkina majko.....“ za njim gre godec, ki mu gosli lepo popevajo; „ovde, onde dugo bomo.....“ Za tema dvema gredó svatje po dva in dva skupaj. Ko se bližajo nevestini hiši, tam dva z desko režeta drva, dva pa jih z metlo cepata poleg. Blizo njih kolec stoji v zemljo zabit; ta kolec je ovit sè slamo, katero oblečejo v staro žensko obleko, rokave nabašejo tudi s s slamo, da ima roke, na glavo pa देनेjo lonec, v roke palico, v usta pa lulo — in tej podobi sploh velimo, da je baba.

Ko se svatje približujejo nevestini hiši, ogovoré sekače: „Hvaljen bodi Bog!“ — ti pa odgovoré: „Na veke!“ — Prišelci se jim ponudijo, da bi jim pomagali sekati, sekači pa jim odrekó, da jih ne rabijo, naposled pa jim dovolijo. Zastavnik in godec začneta drva žagat, domači pa brzo vržejo proč žago in metlo, pomaknejo se vratam in prišli svatje jih ogovoré: „Dober večer!“ — ti pa odgovoré: „Bog ga daj!“ potlej pa zapró vrata, da jim ne dojdejo takoj v hišo. Ženinovi svatje povprašajo: „Je li to pravi put v....? — Domači jim odgovoré, da je, ali pa, da ni. Svatje povedó: „Mi smo popotni ljudje, radi bi, da bi nas vzeli v konak. Zgubili smo srno, morda ste jo videli, kaj?“ — Domači odgovoré: „Mi nismo videli ničesa“. Naposled jim pokažejo baba in povprašajo: „Morda je ovo vaša srna, ki jo iščete?“ Godec in zastavnik stopita k babi in najpoprej ji glavo razbijeta, potlej obleko strgata ž nje in še več družih burk počenjata ž njo.

Ko se našalé z baba, opomnijo: „Ovo ni naša srna!“ — in začnó prositi, da bi jim pokazali drugo, zato pripeljejo iz hiše kako drugo žensko, ki ima kožuh narobe oblečen in pa kuhinjsko cunjo na glavi, dadó jo godcu, godec pa malo popleše ž njo, in ako more, izmota jej robačo na glavo, potlej pa jo izpusti in opomni: „Ta ni naša, kajti boji se nas!“ — Tako jo odpeljejo k zastavniku; ta tudi popleše ž njo, kakor godec, pa jo izpusti. Po teh burkah odpodé svate in oponesó: „Vi ste zločesti (hudobni), nič vam ni po godu!“ Svatji poprosijo, da bi jim dopeljali još jedno, — tisto, ki ne bode bala se nas.

Ko je že dosta prepira, gre nevestin oče v hišo — in iz nje pripelje nevesto — lepo oblečeno tako, kakor je pri poroki bila. Ženin stopi pred vežna vrata, otec za roko dopelje svojo hčer in svojemu zetu opomni: „Na, sinko, česar ti nisem jaz dal, naj ti dade gospod Bog!“ Po teh besedah trikrat nevesta gre okrog ženina, potlej pa se vstopi poleg njega. Svatje začno zopet dalje govoriti: „Ovo! je naša prava srna, ki se nas ne boji; prosimo vas, pustite nas v konak, kjer je vas jeden, tam se bode nas stikalo sedem!“

Zdaj jim dovolijo, da smejo stopiti pod streho. Ko doidejo v hišo, povedó: „zdaj smo mi gospodarji; kjer bode nas sedem, tam bode vas jeden“, potlej pa se zvrsté okrog mize. Najpoprej je starešina, potlej tovaršica, nevesta, ženin, tovariš itd. Eden moli naprej „Oče naš“, „Češeno Marijo“, po molitvi pa začno vsled samega govorjenja suha grla gasiti z vinom, in želodce tješiti s kruhom. Kedar se pomiré in nekoliko oddahnejo, prinesó jim juho na mizo, in potlej se jedila vrsté do polnoči; naposled na mizo prinesó pečenko — celo tele ali prase, pečeno na kolcu. Svatje navadno pijejo iz barilcev, katerih po tri ali štiri roma okrog po mizi in ki vselej drži najmanj šest bokalov. Kdor je slaboten, ne more ga dvigniti k ustom, zato morajo drugi pomagati mu.

Ko eden izmed svatov seka pečenko, o tem godec zaide na peč in začne k darom zvati. Na mizo done-sejo hlebec kruha in razrežejo ga in pogrnejo z robcem in nevesto darujejo najpoprej oče, mati in sorodniki, potlej pa drugi svatje, znanci in znanke. Ko vse to mine, začno piti in pijejo in jedó brez skrbi do štirih ali petih zjutraj; potle se napravijo na pot: nevesti देनेjo klobuk na glavo, ženinu pa kakovo raztrgano muco.

Ko dojdejo na ženinov dom, postavijo na sredi veže stolce. Mlada sede na-nj, svekrni napije na zdravje. Po tem gredó za mizo, pojedó malo juhe, pa gredó spat.

Kedar vstanejo, gré nevesta hišo mést, pa jej zmirrom smeté, da časi pometa po tri cele ure, in tako v četrtek celi dan burke uganjajo do večera.

Na večer pridejo za nevesto, prinesejo jej, kar je dobila v dar, in potlej se gostijo do polnoči. Zopet done-sejo celo pečenko na mizo; ko jo začno sekati, zopet se godec zavleče na peč in začno ženina darovati. Ko ta daritev mine, gredó spat. Kateri pa pridejo za nevesto, tisti odidejo domú.

V petek še celi dan pijejo in burke brijejo do večera, potlej pa se svati razidejo vsak na svoj dom.

V nedeljo pa gredó na gostijo k nevesti ali pa k ženinu. Nevesta pri deseti sv. maši delí kruh, ki ga donese poln robec.

Politične stvari.

O Turških homatijah.

Iz Rusije 2. aprila. — η.

(Konec.)

Vso nesrečo južnih Slovanov navadno pripisavajo Rusiji, češ, ko bi dali Bolgarom in Srbom svobodo, oni bili bi hvaležni edini Rusiji, Rusija bi postala veliko bolj silna, in zavaljo te sebičnosti jo Evropa sovraži. Da se Rusija ne vsili, naj ostane tistih 7 ali 8 milijonov Turških kristijanov, ki se Slovani imenujejo, v Turški sužnosti; Turki naj jih, če hoté, pokoljejo, le govoriti o tem klanji ne sme nikdo in ne kaliti Evropejskega mirú. Res tako?

Ko zoperna jim Rusija dremlje, ne bi mogla liberalna, napredovalna in humanna Anglija in Avstrija nesti

svoje kulture na jutro in dati Bolgarom in Srbom svobodo in napredek, za česar bili bi ti narodi hvaležni edinima Angliji in Avstriji?

Sovrašstvo Rusije je pusta aksijoma. Car Nikolaj Pavlovič je bil trd konservativec, njemu tedaj liberalna Evropa (takrat je že bila liberalna) ni mogla verjeti. Al od onega časa se je Rusija prerodila, v 20 poslednjih letih je Ruski narod udobil več prave svobode, kakor vsa druga Evropa v 200 letih, a vendar Rusijo Evropa huje sovraži nego prej! Zakaj? „Rusijo sovražimo — pravijo — ker ona je postala revolucijsko gnjezdo!“ In tega ne kriči kakošen železen mož, ampak Gambeta e tutti quanti fratelli! Ne, ne, ne zato ne hoté dati svobode Turškim Slovanom, ker je Rusija konservativna ali pa puntarska, ampak zato jim je ne privoščijo, ker je Evropa samogoltna. Česa se Avstrija boji, je pri Vas vsacemu otroku znano. Anglija se pa boji za svoje fonde in druge dohode. Ona dobro pozná jugoslovanske narode; oni so sposobni za vsak mírni napredek, ali njih napredek ne bi polnil Angleških kramarskih mošinj, kakor bi hoteli. Zato: „Hraniti fonde! fonde hraniti!“ Na Angleške kapitale naj se Turek valja v svojem haremu, a obresti Angleškim blagorodnim fondistom naj paše derejo s trpina Slovana. Pri tem Francoski liberalci niso zabili, da Pariški traktat je podpisan s Francosko krvjo, in ko bi jim Anglija obljubila kakošno skalo v Mavritaniji ali pa Bismark kakošno ogradico v Lotaringiji, oni z vriskom bili bi pripravni, zopet 3 leta sedeti in si krvavi pot brisati pod Sevastopoljem. A v Nemčiji niti en Pomeranec ne bo svojih kostí lomil pod orožjem („železni mož“ ljubi silna izrečenja), dokler ne gre za specijalno-nemške interese.

Vidite, povsod fondi, interesi, interesi, fondi!

Otroče bilo bi od današnjega Evropejskega občestva tirjati čuvstva v obče in posebno čuvstva usmiljenja in kristjanske ljubezni. Naš vek je vek materialne koristi, toda ne v prid bližnjemu, ampak on hoče samogoltnega zboljšanja celó na škodo bližnjemu. Bližnji je orodje v prid naše koristi. Čuvstev srce ne pozná: poeti molčijo, njihova pesem bila bi smešna disonanca v koncertu fondistov; fondisti pojejo o miru, katerega ne sme kaliti kristijanska ljubezen.

Zunaj tega koncerta pa stojé še nekateri samci — pevci, ki pa sami svoje pesmi ne razumejo. Tako, na primer, liberalni Francoski časopisi prijateljsko svaré Rusijo in trdijo, da jo vleče v vojsko platonovsko-revolucijsko donkišotstvo, kakor nekdaž Francijo za svobode severnih Amerikancev, kar je pa porodilo krvavo Francosko revolucijo, in oni grozé Rusiji z enako osodo. Nekoliko vrstic niže pa ravno tisti liberalci se ne morejo zadosti načuditi modrosti Lafaeta, Miraboa in 1789. leta. —

Sem ter tje žalibog slišimo rêči: „Nam je sicer žal za Balkanske kristijane, al za-nje ne moremo nič storiti; oni trpé, kakor so zaslužili, oni trpé že 400 let, naj le še trpé zato, ker so odpadli od edinozveličavne cerkve!“ Je li to kristjanska ljubezen? vprašam. Ves sem prepričan, da ni. Odprite sveto knjigo in prečitajte povest Kristusa o usmiljenem Samaritanu; položite roko na svoje srce in povejte sami sebi, kdo je tukaj farizej? Koliko očetovskih podukov je prejel Kitaj od progresivne Evrope? Grecija je razžalila necega Pacifiko-a, Anglija je bila gotova iztrebiti zato Grecijo z zemlje! Mnihi so vzeli v Rimu židovskega fantiča Mortaro v samostan, — vsa „razsvetljena“ Evropa je lajala na-nje!

V Krakovem je neka nuna ostro pokoro delala za grehe v samostanski ječi, naskočila je druhal samostan, in „razsvetljena“ Evropejska žurnalistika te druhal ni